

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สังกัดกรมสามัญในเขตกรุงเทพมหานครและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรูปแบบการศึกษาคือการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Study) ประชากรเป้าหมาย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ของโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 115 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนชายล้วน 11 โรงเรียน หญิงล้วน 10 โรงเรียนและโรงเรียนสหศึกษา 94 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 111,569 คน ตัวอย่าง (Sample) คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ของโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มเลือกตัวอย่างแบบหลายชั้นตอน (Multi-stage Cluster Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2,070 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย แบบสอบถามทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนที่2 แบบสอบถามทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ ส่วนที่3 แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู วิเคราะห์ข้อมูลทำการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนต่ำสุด-สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ $P < 0.05$ และ $P < 0.01$ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) และหาปัจจัยทำนายด้วยวิธีวิเคราะห์พหุคูณถดถอย (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับประชากร สรุปได้ดังนี้

1.1 จากปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 2,070 คนเป็นนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.7 ส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 17 ปี ร้อยละ 31.5 และ 16 ปี ร้อยละ 30.8 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.5 และมีเชื้อชาติไทย ร้อยละ 98.3 ส่วนใหญ่

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ร้อยละ 48.6 รองลงมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ร้อยละ 39.0 มีจำนวนพี่น้อง 1 คน ร้อยละ 44.9 รองลงมา มีพี่น้องมากกว่า 1 คน ร้อยละ 38.6 โดยส่วนใหญ่มีพี่น้องเพศเดียวกัน ร้อยละ 47.0 รองลงมา มีพี่น้องเพศเดียวกัน 1 คน ร้อยละ 37.1 และมีพี่น้องต่างเพศ ร้อยละ 48.0 รองลงมา มีพี่น้องต่างเพศ 1 คน ร้อยละ 39.7 โดยมีลำดับการเกิดเป็น ลูกคนโต ร้อยละ 43.5 คนเล็ก ร้อยละ 40.1 และลูกคนกลาง ร้อยละ 16.4 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ ศึกษาศึกษาในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ร้อยละ 54.0 และแผนการเรียนศิลป์ (คณิตศาสตร์ – อังกฤษ, อังกฤษ-ฝรั่งเศส, ภาษาไทย-สังคมศาสตร์, ศิลปะ, พาณิชยกรรม-ธุรกิจ-คอมพิวเตอร์) ร้อยละ 46.0

1.2 จากปัจจัยด้านโรงเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 34.2 รองลงมา เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 33.5 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 32.3 ศึกษาในโรงเรียนสหศึกษาร้อยละ 76.4 โรงเรียนหญิงล้วน ร้อยละ 18.6 โรงเรียนชายล้วน ร้อยละ 5.0 ส่วนใหญ่มีเพื่อนหรือกลุ่มสนทนาร้อยละ 99.5 มีจำนวนเพื่อนหรือกลุ่มสนทนาอยู่ระหว่าง 4 – 6 คน ร้อยละ 36.0 และ 7 – 10 คน ร้อยละ 32.0 ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนอยู่ในวัยเดียวกัน ร้อยละ 91.9 และมีความสัมพันธ์โดยรวมกับเพื่อนในระดับที่สนิทสนมกัน ร้อยละ 65.3 มากที่สุด และมีการใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันในแต่ละเดือนมากกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 40.3 และเดือนละ 2 – 3 ครั้ง ร้อยละ 30.8 ส่วนใหญ่กิจกรรมการท่องเที่ยวไปตามสถานบันเทิงต่างๆ ร้อยละ 31.1 รองลงมา เป็นการออกกำลังกายและการท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ร้อยละ 25.9 และ 20.2 ตามลำดับ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้นอยู่ในระดับที่สนิทสนม ร้อยละ 63.3 และในระดับที่ไม่สนิทสนม ร้อยละ 36.7 โดยครูส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ปรึกษาและให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนเสมอ ร้อยละ 41.9 เป็นกันเอง เข้าใจและยอมรับนักเรียน ร้อยละ 31.1 และมีความยุติธรรมกับนักเรียน ร้อยละ 18.5

1.3 จากปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 62.2 รองลงมา เป็นลักษณะครอบครัวขยาย ร้อยละ 25.6 และลักษณะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ร้อยละ 12.2 ตามลำดับ สภาพครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 78.6 และบิดามารดาแยกกันอยู่ด้วยเหตุผลบางประการ ร้อยละ 21.4 ปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ บิดามารดาหรือท่านใดท่านหนึ่ง ร้อยละ 86.7 รองลงมา อาศัยอยู่กับญาติ หรือ คนรู้จัก ร้อยละ 9.5 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาเป็นในลักษณะรักใคร่กัน ร้อยละ 88.3 และในลักษณะไม่รักใคร่กัน ร้อยละ 11.7 นักเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับบิดาในลักษณะสนิทสนมกัน ร้อยละ 83.6 และในลักษณะไม่สนิทสนม ร้อยละ 16.4 มีความสัมพันธ์กับมารดาในลักษณะสนิทสนมกัน ร้อย

ละ 94.3 และในลักษณะไม่สนิทสนมกัน ร้อยละ 5.7 มีความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องในลักษณะสนิทสนม ร้อยละ 86.3 และในลักษณะไม่สนิทสนมกัน ร้อยละ 13.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีการใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวเดือนละ 2 - 3 ครั้ง ร้อยละ 35.5 รองลงมาเดือนละครั้งหรือน้อยกว่า และ มากกว่า 5 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 27.4 และ 22.9 ตามลำดับ โดยกิจกรรมที่ทำร่วมกันคือการรับประทานอาหารร่วมกัน ร้อยละ 35.1 รองลงมาคือ กิจกรรมการไปเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ร้อยละ 25.3 การประกอบกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 13.8 และการประกอบกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน ร้อยละ 13.5 ตามลำดับ บิดาส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 40 - 49 ปี ร้อยละ 52.9 และ 50 - 59 ร้อยละ 31.2 มารดาส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 40 - 49 ปี ร้อยละ 64.9 และ 50- 59 ปี ร้อยละ 16.5 โดยบิดามีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 27.8 รองลงมาในระดับปริญญาตรี, มัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 23.4, 16.3 และ 11.5 ตามลำดับ มารดามีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.0 รองลงมาในระดับปริญญาตรี, มัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 22.5, 13.0 และ 10.5 บิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย / รับจ้าง ร้อยละ 52.1 และข้าราชการ ร้อยละ 16.5 มารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย / รับจ้าง ร้อยละ 51.3 รองลงมาไม่ได้ประกอบอาชีพ และข้าราชการ ร้อยละ 16.6 และ 11.4 ตามลำดับ ครอบครัวมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ร้อยละ 69.7 รองลงมามีลักษณะการเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ ร้อยละ 20.0 แบบใช้อำนาจควบคุม ร้อยละ 5.3 และแบบปล่อยปละละเลย ร้อยละ 5.0 ตามลำดับ โดยนักเรียนมักจะมีแหล่งให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาเป็นคนในครอบครัว (พ่อ แม่ พี่น้อง) ร้อยละ 54.0 รองลงมาเป็นเพื่อนสนิท ร้อยละ 32.9 และคิดเอง ไม่ปรึกษาใคร ร้อยละ 9.2

2. ทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

จากการศึกษาทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะที่ทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดี (≥ 7) ร้อยละ 73.6 และอยู่ในระดับไม่ดี (< 7) ร้อยละ 26.4 โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศที่ 7.46 คะแนน มีค่ามัธยฐานที่ 7.00 คะแนน มีค่าคะแนนต่ำสุดที่ 1 คะแนนและค่าคะแนนสูงสุดที่ 13 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่เป็นไปได้แล้วพบว่าค่าคะแนนส่วนใหญ่มีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

2.1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล กลุ่มนักเรียนที่มีเพศ แผนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P < 0.05$ และ $P < 0.01$ ดังนี้

กลุ่มนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยนักเรียนหญิงจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศสูงกว่านักเรียนชาย

กลุ่มนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยนักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศสูงกว่านักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนศิลป์

กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำตามลำดับ เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศสูงที่สุด ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศต่ำที่สุด

3.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน ประเภทโรงเรียน ความสัมพันธ์กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ และ $P < 0.01$ ดังนี้

กลุ่มนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดใน

3.3 ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มี อายุมารดา อาชีพมารดา ความสัมพันธ์กับมารดา กิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัวต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ และ $P < 0.01$ ดังนี้

กลุ่มนักเรียนที่มีอายุของมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดามีอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดามีอายุ 60 ปีขึ้นไป, 50-59 ปี และ 40-49 ปี ตามลำดับ และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า นักเรียนที่มีมารดามีอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดามีอายุ 40-49 ปี

กลุ่มนักเรียนที่มีอาชีพของมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ, อาชีพอิสระเช่น เจ้าของกิจการ, ค้าขาย/รับจ้าง, ข้าราชการและพนักงานเอกชนตามลำดับ เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีมารดาไม่ประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพพนักงานเอกชนและเกษตรกรตามลำดับ กลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพพนักงานเอกชนและเกษตรกร ตามลำดับ กลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย/รับจ้าง มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร กลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพข้าราชการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร และกลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพอื่นๆ (ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ครูสอนศาสนา) มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพพนักงานเอกชนและเกษตรกร ตามลำดับ

กลุ่มนักเรียนที่มีระดับความสัมพันธ์กับมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยกลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับมารดาในระดับที่ไม่สนิท มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับมารดาในระดับที่สนิท

กลุ่มนักเรียนที่มีและไม่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกับครอบครัวจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกับครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย

ทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

จากผลการศึกษาทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สังกัดกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนมากมีคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศอยู่ในระดับดี ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกลักษณะ เป็นวัยที่ต้องการการเรียนรู้เป็นตัวของตัวเอง ต้องการเพื่อนและให้ความสนใจกับเพื่อนต่างประเทศ ซึ่งการคบเพื่อนต่างประเทศของวัยรุ่นเป็นพัฒนาการทางสังคม เป็นสัญชาตญาณในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเป็นภาวะปกติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจ ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ เช่น ความคิดเห็น ทักษะคิดต่างๆ ของตนเองและผู้อื่น⁽⁶⁾ ซึ่งทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศนั้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์เดิมของบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่บุคคลคิดว่าจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้เผชิญ⁽¹⁰⁾ กับเพื่อนต่างประเทศ ซึ่งอาจจะแสดงออกทันที หรืออาจจะเป็นการคาดการณ์ว่าจะแสดงออกในอนาคตเมื่อมีโอกาสเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับ Bandura ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของบุคคลไม่จำเป็นต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก (Performance) เท่านั้น เพียงได้แค่ความรู้ใหม่ก็ถือว่าเกิดการเรียนรู้แล้ว แม้ว่าอาจจะไม่มีการแสดงออกแต่เมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม การแสดงออกจึงอาจเกิดขึ้นได้⁽¹⁵⁾ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ค่านิยมไทยเปลี่ยนแปลงไป สังคมให้อิสระกับเด็กในการคบเพื่อนต่างประเทศ และไม่มองว่าเป็นเรื่องที่ทำผิด

ศีลธรรมหรือประเพณีที่ดีงาม จากสื่อต่างๆที่สื่อถึงการคบเพื่อนต่างเพศในวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ทำให้เด็กวัยรุ่นไทย มีการพัฒนาทักษะทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศในทางที่ดีมากขึ้น แต่เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่เป็นไปได้ (0-21) แล้วพบว่าค่าคะแนนส่วนใหญ่มีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการแปลผลของแบบสอบถามใช้ค่าคะแนนมัธยฐานของข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มเป็นเกณฑ์ จึงทำให้ผลที่ได้นั้นเป็นในลักษณะการแปลผลเฉพาะของกลุ่มเท่านั้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ จากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศกับปัจจัยต่างๆ พบว่า

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ปัจจัยเพศ พบว่า กลุ่มนักเรียนหญิงจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยนักเรียนหญิงจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของมณูญ แป้นเจริญ⁽⁵¹⁾ ที่ทำการศึกษาระียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมและปัญหาการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 560 คน พบว่า นักเรียนเพศชายจะประสบปัญหาส่วนตัวและปัญหาทางสังคมมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และงานวิจัยของอนุสรณ์ สมตระกูล⁽⁵²⁾ ที่ทำการศึกษารับตัวชองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอายุระหว่าง 15-20 ปี ที่เรียนร่วมในห้องเรียนเดียวกับเด็กปกติในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในกรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน พบว่า เพศหญิงปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดีกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaplan⁽⁵⁰⁾ ทำการศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในโรงเรียนมัธยมจำนวน 810 คน โดยศูนย์สุขภาพจิตพริ้นซ์จอร์จในแมริแลนด์ (Prince George country Mental Health Clinic) พบว่า เด็กหญิงมีปัญหาความคับข้องใจและมีการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงได้รับการปกป้องและมีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ น้อยกว่าเด็กชาย

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการการคบเพื่อนต่างเพศในวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นเพศหญิงจะเริ่มเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1 ปี⁽⁴⁵⁾ ส่งผลให้มีเกิดความสนใจในการหาประสบการณ์จากบุคคลรอบข้างและ

สื่อต่าง ๆ และมีโอกาสที่จะฝึกฝนทักษะทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศมากกว่า อีกทั้งสังคมไทยในปัจจุบันเปิดโอกาสและให้อิสระแก่เด็กหญิงในการแสดงความสามารถในด้านต่างๆทำให้เกิดความมั่นใจในตัวเองในการแสดงออกมากขึ้น และจากค่านิยมและทัศนคติต่างๆของไทยในการคบเพื่อนต่างเพศที่เปลี่ยนไปในทางตะวันออก ซึ่งมองว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องปกติมากขึ้น ดังนั้นนักเรียนหญิงมีทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนชาย

1.2 ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัย นิภาพร จินดาวัฒน์⁽⁵⁶⁾ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการปรับตัวสูง ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความสามารถในการปรับตัวต่ำ และ ณัฐพล แนวจำปา⁽⁵⁷⁾ ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 377 คน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางจะมีการปรับตัวที่ดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี จะมีวิธีการจัดลำดับทางความคิดและวิธีการแก้ปัญหาที่ดีกว่าเด็กที่มีผลการเรียนต่ำ ดังที่สุภาพรรณ โคตรจรัส⁽²⁵⁾ ได้กล่าวไว้ในการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจากการศึกษาของ Ulman⁽⁴⁾ ที่กล่าวว่า วัยรุ่นที่ไม่เป็นที่ยอมรับและมีปัญหาในด้านกับปรับตัวในกลุ่มเพื่อนนั้น มักจะมีปัญหาทางด้านการศึกษาและอารมณ์ตามมา

1.3 ปัจจัยลำดับการเกิด พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อัมพล สุอำพันและวาสนา ธรรมณี⁽⁶¹⁾ ทำการศึกษาในเรื่องจิตวิทยากับการเจ็บป่วย กล่าวว่า บิดามารดาอาจมีท่าทีและทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละคนแตกต่างกันไปตามลำดับที่เกิดของบุตร ซึ่งจะมีผลต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของเด็ก เด็กที่เกิดมาเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว มีโอกาสที่จะมีปัญหาด้านการปรับตัวมากกว่าเด็กที่มีพี่น้องในครอบครัวหลายคน บิดามารดาจะแบ่งปันหรือเฉลี่ยความรักความสนใจให้แก่บุตรทุกคน ส่วน

เด็กที่ไม่มีพี่หรือน้องย่อมรู้สึกผูกขาดความรักของบิดามารดาแต่ผู้เดียว ไม่รู้จักการแบ่งปัน เด็กมักจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างทะนุถนอมทำให้เด็กมีความคิดสำคัญในตนเองและเอาแต่ใจตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องปรับตัว เด็กมักจะเกิดความคับข้องใจได้ง่าย มีความห่อถอย ความหวาดกลัว วิดกกังวล หรือพยายามหลบหลีกหนีหน้าผู้คนและเก็บตัว

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่างานวิจัยนี้ทำการในช่วงเวลาที่ต่างกัน สังคมมีการพัฒนาไปมาก และในปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารบิดา มารดามีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตร และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างของบุตรมากขึ้นอาจทำให้เท่าที่ ทักษะคิดในการเลี้ยงบุตรในแต่ละคนไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากที่สุดมีบุตรเพียง 2 คนและมีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับที่สนิทสนมกัน ทำให้บิดา มารดาสามารถดูแล เอาใจใส่และตอบสนองความต้องการต่างๆของบุตรได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Erikson⁽⁴⁰⁾ ที่กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีพัฒนาการในแต่ละขั้นที่สมวัยได้นั้น เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลสำคัญของชีวิตซึ่งก็คือ คนในครอบครัว และจากการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระภาพมาก มีการปลีกตัวออกจากการเกี่ยวพันทางบ้าน รวมทั้งไม่ต้องการให้พ่อแม่ พี่น้องของตนมายุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัวและกิจกรรมต่างๆของตนและเป็นวัยที่รักและต้องการเพื่อนมาก อยากอยู่กับเพื่อน เชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่⁽³³⁾ ดังนั้นลำดับการเกิดจึงไม่ผลทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน

2.1 ปัจจัยระดับชั้นเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4 ตามลำดับ สอดคล้องกับวิจัยของ จุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ⁽⁶⁴⁾ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับการปรับตัวในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 499 คน พบว่า ระดับชั้นเรียนต่างกัน การปรับตัวจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนจะมีการปรับตัวดีขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะดีขึ้นอีกและวิจัยของ จิตริยา ไชยศรีพรหม⁽⁶⁵⁾ ที่ศึกษาบุคลิกภาพการปรับตัว

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,848 คน พบว่า นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,6,4,3, และ 5 จะปรับตัวได้สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

อาจอธิบายได้ว่า จากทฤษฎีพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจของ Piaget⁽¹³⁾ กล่าวว่า การพัฒนาการทางสติปัญญานั้นเป็นการปรับพฤติกรรมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เกิดจากกระบวนการ 2 ประการคือ การรับ (Assimilation) หมายถึง กระบวนการที่เด็กรับภาพต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมตามประสบการณ์ของตัวเอง และจะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใหม่ ๆ ดังเช่นที่เคยมีประสบการณ์ และการเก็บและปรุงแต่ง (Accommodation) หรือการปรับความเข้าใจเดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมหรือความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ดังนั้นการที่บุคคลจะสามารถพัฒนาการปรับตัวให้ดีขึ้นได้นั้น ย่อมมีผลมาจากการเรียนรู้ในประสบการณ์อดีตและสถานการณ์แต่ละสถานการณ์ของบุคคล และการพัฒนาความรู้ความเข้าใจจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามวัยของบุคคลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

2.2 ปัจจัยประเภทโรงเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประเภทหญิงล้วนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาและชายล้วน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นิมนวล อ้นทะชัย⁽⁶⁸⁾ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศและตัวแปรที่เกี่ยวข้อง พบว่า การปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสหศึกษา ชายล้วน หญิงล้วน มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 แต่ไม่สอดคล้องกับวิจัยของ สิริวรรณ คำเข้ม⁽⁹⁾ ศึกษาการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศระหว่างนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่จบจากโรงเรียนสตรีและโรงเรียนสหศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรี มีการปรับตัวแตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา โดยนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกกังวลค่อนข้างสูงติดกับเพศตรงข้าม ส่วนนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนสหศึกษา จะมีเพื่อนต่างเพศมากและชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการคบเพื่อนต่างเพศ

อาจอธิบายได้ว่า จากผลการศึกษาวัยที่พบว่าเพศหญิงสามารถปรับตัวได้ดีกว่าเพศชาย ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น และในปัจจุบันโรงเรียนที่มีการเปิดสอนที่เป็นหญิงล้วนและโรงเรียนชายล้วนนั้น จะมีการเรียนการสอนในรายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียน จากสื่อต่างๆ สภาพสังคมเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้ทำกิจกรรมต่างๆและมีอิสระในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสที่จะเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น ซึ่งทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ เป็นทักษะที่บุคคลคิดว่าจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่างที่ได้เผชิญกับเพื่อนต่างเพศ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura⁽¹⁵⁾ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ของบุคคลนั้นไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออกเท่านั้น เพียงได้แค่ความรู้ใหม่ก็ถือว่าเกิดการเรียนรู้แล้ว แม้ว่าอาจจะไม่มีการแสดง แต่เมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม การแสดงออกอาจเกิดขึ้นได้และเป็นผลมาจากการเรียนรู้และจากประสบการณ์เดิม ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ได้จากการสังเกต แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ จากตัวแบบที่เป็นบุคคล จากตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์และจากตัวแบบในรูปคำสอน จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศนั้นประกอบด้วยหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยโรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่ง ดังนั้นวัยรุ่นที่อยู่ในประเภทโรงเรียนที่แตกต่างกันจึงมีความสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศต่างกัน

2.3 ปัจจัยความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่มีและไม่มีกิจกรรมการออกกำลังกายจะต่างกัน จะมีทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ไม่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับเพื่อนจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศได้สูงกว่ากลุ่มที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับเพื่อน และกลุ่มนักเรียนที่มีและไม่มีกิจกรรมที่สถานที่บ้านเที่ยงกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ตามสถานที่บ้านเที่ยงกับเพื่อนจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ตามสถานที่บ้านเที่ยงกับเพื่อน

อาจอธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการประสบการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ในกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้การ

สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันหรือต่างเพศ การเรียนรู้เช่นนี้จะช่วยในการปรับปรุงตัวเองในสังคมได้กว้างขวางและได้ประสบการณ์ที่แก่ไขตนเองให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น⁽⁶⁵⁾ จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนโดยรวมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 65.3 แต่เนื่องจากงานวิจัยมีข้อจำกัดในเรื่องของการแยกความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศหรือเพื่อนเพศเดียวกันจึงไม่อาจสรุปได้ว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนดีหรือไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมทางสังคมที่ผูกพันกันทางอารมณ์ มีความรู้สึกพึงพาซึ่งกันและกัน และเป็นกิจกรรมที่เป็นเป้าหมาย เช่น กิจกรรมกีฬา จะต้องอาศัยการปรับตัวของสมาชิกและความร่วมมือกัน⁽³⁹⁾ แตกต่างกับผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มที่ไม่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับเพื่อนจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศได้สูงกว่ากลุ่มที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับเพื่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อคำถามมีข้อจำกัดในด้านการทำกิจกรรมกับเพื่อนที่มีได้ระบุว่าเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนต่างเพศหรือเพื่อนเพศเดียวกัน ซึ่งการทำกิจกรรมกับเพื่อนที่นักเรียนตอบอาจเป็นกิจกรรมที่ทำกับเพื่อนเพศเดียวกันได้ จึงส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยในครั้งนี้

2.4 ปัจจัยความสัมพันธ์นักเรียน – ครู พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูในระดับต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน โดยกลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูในระดับที่ไม่สนิท มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูในระดับสนิท

อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเพื่อนมาก อยากอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่บ้าน เชื่อเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆของเพื่อน เนื่องจากต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและสังคมของตนเอง⁽³³⁾ และการที่นักเรียนมีความสัมพันธ์กับครูอยู่ในระดับที่สนิทสนมพอสมควรหรือไม่สนิทสนม นั้น จะทำให้เด็กมีการใช้เวลาในการทำกิจกรรม เรียนรู้พัฒนาการทางสังคมกับเพื่อน หรือ เพื่อนต่างเพศมากขึ้น โดยครูควรมีบทบาทในการส่งเสริมการปรับตัวทางสังคม ได้แก่ ครูจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจ ยอมรับในพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องการทำตามผู้ใหญ่ทุกอย่าง การควบคุมบังคับ หรือ การเข้าไปเกี่ยวข้องมากเกินไป จะก่อให้เกิดปัญหา ครูจึงควรวางเฉย และสังเกตพฤติกรรมอยู่ห่าง ประสบการณ์จะเป็นสิ่งที่สอนทักษะต่างๆให้กับวัยรุ่นมากขึ้นโดยเฉพาะทักษะทางความคิด

3. ปัจจัยด้านครอบครัว

3.1 ปัจจัยความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีระดับความสัมพันธ์กับมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ โดยกลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับมารดาในระดับที่ไม่สนิท มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับมารดาในระดับที่สนิทและพบว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับครอบครัวจะไม่มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมการออกกำลังกายกับครอบครัว

อาจอธิบายได้ว่า วัยรุ่นจะแสดงออกต้องการอิสระและต้องการอยู่กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และเนื่องจากวัยรุ่นจะพยายามทำตัวให้เป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มายุ่งเกี่ยวกับชีวิตของตน จะเห็นได้จากการปิดบังการกระทำต่างๆ การคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง จึงมักถูกตำหนิจากผู้ใหญ่อยู่เสมอ ทำให้สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ไม่ราบรื่นนัก เด็กจึงหันไปหาหลุมเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ⁽⁵⁾ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับมารดาในระดับไม่สนิทนั้น อาจเป็นเพราะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนตามความต้องการของวัยรุ่น ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพเพื่อนต่างเพศดี

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวร่วมกัน พบว่า เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกครอบครัว ซึ่งความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรม บุคลิกภาพและการเรียนรู้ระเบียบของสังคม⁽⁷⁰⁾ อาจส่งผลต่อการมีทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน แต่เนื่องจากข้อคำถามมีข้อจำกัดในด้านการทำกิจกรรมกับครอบครัวที่มีได้ระบุว่าเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้ปกครองที่เป็นเพศเดียวกันหรือต่างเพศกันมากที่สุด จึงส่งผลต่อผลการวิจัยในครั้งนี้

3.2 ปัจจัยด้านอายุของมารดา พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีอายุของมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดามีอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดามีอายุ 60 ปีขึ้นไป, 50-59 ปีและ40-49 ปีตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Broom BL.⁽⁷²⁾ กล่าวว่า บิดามารดาที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีลักษณะทางบุคลิกภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคมแตกต่างกัน บิดามารดาในวัยกลางคนจะเป็นคนที่มีความมั่นคงในชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นสูง ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับผลการวิจัย

3.3 ปัจจัยด้านอาชีพของมารดา พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีอาชีพของมารดาต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$ โดยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเป็น พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ หรือประกอบอาชีพอิสระเช่น เจ้าของกิจการ, คำชาย/รับจ้าง, ข้าราชการและพนักงานเอกชนตามลำดับ สอดคล้องกับ จรรยา สุวรรณทัต⁽⁷⁷⁾ กล่าวว่า ค่านิยมและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่บ้านมีแนวโน้มที่จะสะท้อนค่านิยมหรือคุณค่าจากงานที่บิดามารดาทำ บิดามารดาที่ทำงานเป็นอิสระซึ่งจะต้องตัดสินใจด้วยตนเอง มักจะกระตุ้นให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถควบคุมตนเองได้ดีกว่าบิดามารดาที่ทำงานในระดับใช้แรงงาน จากผลการวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพที่มีอาชีพที่ใช้แรงงาน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

3.4 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา โดย Baumring⁽⁸²⁾ กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ คือ วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจมีการควบคุมตัวเองได้ต่ำ ประสบผลสำเร็จในการเรียนน้อย ผลการเรียนต่ำกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมและแบบเลี้ยงดูแลเอาใจใส่มีการใช้สารเสพติดทั้งแอลกอฮอล์และยาเสพติดสูง มีความก้าวร้าวสูงและมักมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า พ่อ-แม่ในปัจจุบันมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรในวัยรุ่นจากสื่อต่าง ๆ มากขึ้น จึงสามารถเข้าใจความต้องการและธรรมชาติของวัยรุ่นมากขึ้น ส่งผลให้วัยรุ่นรับรู้ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมที่พ่อ-แม่แสดงออกกับตนว่าเป็นลักษณะที่รักและตามใจตน และเนื่องจากโดยสังคมของไทยนั้น จะมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ผสมผสานกัน ในลักษณะรูปแบบของการเลี้ยงดูต่างๆ ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางความคิดในการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

4. ปัจจัยทำนายทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุของทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ พบว่า จากตัวแปรทั้งหมด มีตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 9 ตัว กล่าวคือ ตัวแปรอิสระที่มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อตัวแปรตามคือ แผนการเรียน (แผนวิทยาศาสตร์=1) ระดับชั้นเรียน (ม.5=1) ระดับชั้นเรียน (ม.6=1) ประเภทโรงเรียน (หญิงล้วน

=1) ส่วนตัวแปรอิสระที่มีผลเชิงลบได้แก่ เพศ(ชาย=1) ความสัมพันธ์กับมารดา(ดี=1) อายุของมารดา กิจกรรมการออกกำลังกายกับครอบครัว ความสัมพันธ์กับครู (สนิท =1) กิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกับเพื่อน ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 5.6 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลที่สุดคือ ความสัมพันธ์กับมารดา ร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ เพศ ร้อยละ 38.4

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยดังต่อไปนี้ ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน ประเภทโรงเรียน การใช้เวลาในการกิจกรรมและกิจกรรมกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา-นักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดา-นักเรียน อายุของมารดาและอาชีพของมารดา เกี่ยวข้องกับทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยอาจช่วยเป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือให้มีทักษะทางความคิดในการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศที่ดีได้ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนต่างประเทศ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ความรู้ต่อนักเรียนในเรื่องของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ
2. ครอบครัวควรมีส่วนสำคัญในการให้คำแนะนำ สนับสนุน เข้าใจในพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศในหลายๆกลุ่ม เช่น นักเรียนประถมศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษา นักศึกษา และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกันในภาพรวม เพื่อหาความแตกต่างในทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศในแต่ละกลุ่ม
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยโรงเรียน เช่น ในการมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่เป็นเฉพาะเพื่อนต่างประเทศ การใช้เวลาที่ทำกับเพื่อนเพศเดียวกัน-เพื่อนต่างประเทศแตกต่างกัน ลักษณะการคบเพื่อนรุ่นพี่-รุ่นน้องเป็นส่วนใหญ่ มีผลต่อทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ในเรื่องการใช้เวลาและกิจกรรมที่ทำร่วมกับครอบครัวที่มีผลต่อทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างประเทศ ในเรื่อง

ความสัมพันธ์ในครอบครัวควรมีการใช้แบบสอบถามที่ละเอียดในส่วนขององค์ประกอบของความ
สัมพันธ์ในครอบครัว

4) ควรมีวิธีการเก็บตัวอย่างที่ต้องการ โดยสุ่มนักเรียน จากห้องเรียนและแผนการเรียนที่
ต้องการเป็นรายบุคคลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบต่างๆแทนการเก็บตัวอย่างจากทั้งห้องเรียน

5) ควรมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดทักษะทางความคิดในการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนต่างเพศให้เหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมในช่วงเวลาที่ศึกษานั้นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย